

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2009 m. gruodžio 10 d.*

Byloje C-345/08

dėl *Verwaltungsgericht Schwerin* (Vokietija) 2008 m. liepos 8 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2008 m. liepos 28 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Krzysztof Peśła

prieš

Justizministerium Mecklenburg-Vorpommern,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro trečiosios kolegijos pirmininko pareigas einantis antrosios kolegijos pirmininkas J. N. Cunha Rodrigues, teisėjai P. Lindh, A. Rosas, U. Löhms ir A. Ó Caoimh (pranešėjas),

* Proceso kalba: vokiečių.

generalinė advokatė E. Sharpston,
posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2009 m. liepos 2 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- K. Pešla, atstovaujamo advokato B. Kemper,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos M. Lumma ir J. Kemper,
- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek,
- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos E. Skandalou ir S. Vodina,
- Airijos, atstovaujamos D. O'Hagan, padedamo S.C. M. Collins ir B.L. D. Dodd, taip pat B.L. K. Keane,
- Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos J. Fazekas, K. Veres ir M. Fehér,

- Austrijos vyriausybės, atstovaujamos E. Riedl,

- Suomijos vyriausybės, atstovaujamos A. Guimaraes-Purokoski,

- Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos H. Støvlbæk, M. Adam ir M. Vollkommer,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra susijęs su EB 39 straipsnio išaiškinimu.

- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ginčą tarp Lenkijos piliečio K. Pešla ir *Justizministerium Mecklenburg-Vorpommern* (Meklenburgas–Vakarų Pomeranijos federacinės žemės teisingumo ministerija) dėl pastarosios atsisakymo leisti neišlaikius teisės dalykų, kurie yra privalomi laikant vadinamąjį „erstes juristisches Staatsexamen“ (pirmasis valstybinis teisės egzaminas, toliau – pirmasis valstybinis egzaminas), tinkamumo testo, kaip teisės referentui (*Rechtsreferendar*), atlikti parengiamąją praktiką, po kurios galima užsiimti teisininko profesine veikla.

Nacionalinis teisinis pagrindas

- 3 Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad asmuo, siekiantis užsiimti bet kokia reglamentuojama teisininko profesine veikla Vokietijoje, iš principo turi būti laikomas „tinkamu užimti teisėjo pareigas“ (*Befähigung zum Richteramt*). Pagal Vokietijos teisėjų įstatymo (*Deutsches Richtergesetz*, toliau – DRiG) 5 straipsnio 1 dalį tokia kvalifikacija įgyjama baigus universitetines teisės studijas (Vokietijoje – ne mažiau kaip dveji metai) ir išlaikius pirmąjį valstybinį teisės egzaminą bei – atlikus teisės praktiką (*Rechtsreferendariat*, toliau – parengiamąją praktiką) – išlaikius antrąjį valstybinį teisės egzaminą.
- 4 Pagal DRiG 5a straipsnio 2 dalį universitetinių studijų, kurios turi trukti ne mažiau kaip dvejus metus Vokietijoje, turinį sudaro privalomieji ir laisvai pasirenkami specializuoti dalykai. Privalomieji dalykai susiję su svarbiausiais civilinės teisės, baudžiamosios teisės, viešosios teisės ir proceso teisės aspektais, įskaitant dalykus, susijusius su Europos teise, teisine metodologija ir svarbiausiais filosofijos, istorijos ir sociologijos aspektais. Specializuotais dalykais siekiama papildyti studijas, pagilinti privalomuosius dalykus, su kuriais jos susijusios, ir pateikti tarpdisciplininį ir tarptautinį požiūrį į teisę.
- 5 Pagal DRiG 5d straipsnio 2 dalies pirmą sakinį dalykai, iš kurių turi būti laikomas pirmasis valstybinis egzaminas, turi būti tokio lygio, kad jų studijos būtų pabaigtos per ketverius su puse metų. Pagal to paties įstatymo 5 straipsnio 1 dalį ši pirmąjį egzaminą sudaro universitetinis atskirų specialybės dalykų egzaminas ir valstybinis privalomųjų dalykų egzaminas. Pagal minėtos 2 dalies trečią sakinį pastarasis egzaminas vyksta testo raštu ir žodžiu forma.
- 6 Pagal DRiG 5d straipsnio 2 dalies pirmą sakinį studijų turinys turi būti derinamas su parengiamąja praktika. Pagal to paties įstatymo 5b straipsnį parengiamoji praktika trunka dvejus metus ir apima paskyrimus į privalomas praktikas bei paskyrimą į vieną ar kelias papildomas praktikas. Remiantis tuo pačiu straipsniu, privalomosios šios

praktikos dalys atliekamos bendrosios kompetencijos civiliniame teisme, prokuratūroje arba baudžiamųjų bylų teisme, valstybės valdžios įstaigoje ir pas advokatą. Pagal DRiG 5 straipsnio 3 dalies pirmą sakinį antrojo valstybinio egzamino dalis raštu turi būti atlikta laikotarpiu nuo aštuoniolikto iki dvidešimt pirmo parengiamosios praktikos mėnesio.

- 7 DRiG 5b straipsnio 4 dalies pirmame sakinyje numatyta, kad kiekviena privalomos parengiamosios praktikos dalis trunka tris mėnesius, išskyrus tą, kuri atliekama pas advokatą – ji trunka devynis mėnesius.

- 8 Vykdam šį profesinį rengimą ir vadovaujantis Teismų santvarkos įstatymo (*Gerichtsverfassungsgesetz*, toliau – GVG) 10 straipsniu, teisės praktikantai gali, prižiūrimi teisėjo, nagrinėti teisminės savitarpio pagalbos prašymus, apklausti proceso šalis, išskyrus baudžiamąsias bylas, rinkti įrodymus ir rengti posėdžius. GVG 142 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad teisės praktikantai gali pavaduoti prokuratūros pareigūną, šiam prižiūrint.

- 9 Federalinės žemės (*Länder*) turi patikslinti šio reglamentavimo detales. Meklenburgas–Vakarų Pomeranijos federalinės žemės įstatymo dėl teisininkų rengimo (*Gesetz über die Juristenausbildung im Land Mecklenburg-Vorpommern*, toliau – JAG-M-V) 21 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad teisininko praktikanto parengiamoji praktika atliekama vykdam profesinį rengimą, kurio statusas įtvirtintas viešojoje teisėje. Be to, teisės praktikantai gauna dienpinigius pagal JAG-M-V 21a straipsnio 2 dalį. Atliekant šią parengiamąją praktiką jie yra prižiūrimi vadovybės ir turi vykdyti savo praktikos vadovo nurodymus pagal Įstatymą dėl teisininkų rengimo, įgyvendinančio reglamento 36 straipsnio 1 ir 2 dalį (*Verordnung zur Ausführung des Juristenausbildungsgesetzes*, toliau – JAPO M-V). Pagal JAG-M-V 24 straipsnį parengiamasis profesinis rengimas baigiasi tą dieną, kai paskelbiama apie išlaikytą egzaminą arba neišlaikytą kartojamą pirmąjį egzaminą.

10 Pagal DRiG 6 straipsnio 1 dalį į parengiamąją praktiką priimama, jei išlaikomas pirmasis valstybinis egzaminas. Pagal to paties įstatymo 112a straipsnį, jei Europos Sąjungos valstybės narės pilietis šioje valstybėje įgijo universitetinį teisės diplomą, suteikiantį teisę šioje valstybėje narėje atlikti po universiteto baigimo advokato profesinę praktiką, jis gali prašyti Vokietijoje išduoti pažymą, kuria būtų patvirtinamas šio universiteto diplomo ekvivalentiškumas pirmajam valstybiniam egzaminui. Jei tokia ekvivalentiškumo pažyma gaunama, suinteresuotas asmuo priimamas į parengiamąją praktiką.

11 DRiG 112a straipsnis „Ekvivalentiškumo vertinimas, kuriuo nustatoma, ar leisti atlikti parengiamąją teisės praktiką“ priimtas po to, kai buvo paskelbtas 2003 m. lapkričio 13 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Morgenbesser* (C-313/01, Rink. p. I-13467). Šiame straipsnyje nustatyta:

„1. Europos Sąjungos valstybių narių, kitų Europos ekonominės erdvės susitarimo šalių ar Šveicarijos piliečiai, turintys vienoje iš šių valstybių išduotą universitetinį teisės mokslų diplomą, suteikiantį teisę į po universiteto baigimo Europos teisininko studijas pagal *Gesetz über die Tätigkeit europäischer Rechtsanwälte in Deutschland* 1 dalį, pateikus prašymą priimami į parengiamąją praktiką, jeigu jų teorinių žinių ir praktinių įgūdžių pakanka išlaikyti Vokietijos valstybinio teisės privalomųjų dalykų egzaminą pagal 5 dalies 1 dalį.

2. Pagal 1 dalį reikalaujamas teorinių žinių ir praktinių įgūdžių vertinimas apima universiteto diplomo ir pateiktų dokumentinių įrodymų – visų pirma diplomų, egzaminų rezultatų, kitų dokumentinių įrodymų ir atitinkamos profesinės patirties – vertinimą. Jei įvertinus nenustatomas ekvivalentiškumas arba jis nustatomas tik iš dalies, pateikus prašymą atliekamas tinkamumo testas.

3. Tinkamumo testas yra valstybinis egzaminas, kuris turi būti laikomas vokiečių kalba; jis turi apimti reikalaujamų Vokietijos teisės teorinių žinių ir praktinių

įgūdžių bei pasirengimo sėkmingai baigti teisės praktiką įvertinimą. Tikrinami šie dalykai: privatinė, baudžiamoji ir viešoji teisė bei su šiomis teisės sritimis susijusi proceso teisė. Valstybinio privalomųjų dalykų egzamino testai raštu laikomi iš tų antrame sakinyje nurodytų teisės sričių, kur žinios nebuvo pripažintos pakankamos pagal 2 dalies pirmą sakinį.

4. Tinkamumo testas laikomas išlaikytu, jei kandidatas:

1) pagal federalinės žemės, kurioje testas laikomas, įstatymą teisingai atlieka nustatytą užduočių raštu skaičių, leidžiantį laikyti valstybinį privalomųjų dalykų egzaminą, tačiau šis skaičius turi atitikti bent pusę valstybinio privalomųjų dalykų egzamino užduočių raštu; ir

2) išlaiko testus raštu bent dviejose teisės srityse, nurodytose 3 dalies antrame sakinyje, iš kurių bent viena yra iš privatinės teisės srities.

Jei vertinant pagal 2 dalies pirmąjį sakinį teisės srityse, nurodytose 3 dalies antrajame sakinyje, nustatomos pakankamos žinios, testai raštu šioje srityje laikomi išlaikytais.

5. Neišlaikytas tinkamumo testas gali būti vieną kartą perlaikomas.

6. Ekvivalentiškumo pripažinimas pagal 1 dalį prilyginamas valstybinio egzamino išlaikymui pagal 5 dalies 1 dalį.

<...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- ¹² 2003 m. gruodžio mėn. K. Pešla baigė savo universitetines studijas Poznanės (Lenkija) universiteto teisės fakultete ir įgijo magistro kvalifikacinį laipsnį (*magister*). 2005 m. sausį, pabaigus Vokietijos ir Lenkijos teisės studijas, Frankfurto prie Oderio (Vokietija) universiteto teisės fakultetas, kuriame jis nuo 1998 m. studijavo lygiagrečiai su studijomis Lenkijoje, suteikė jam Vokietijos ir Lenkijos teisės magistro (*Master of German and Polish Law*) akademinį laipsnį, o 2005 m. vasarį – Vokietijos ir Lenkijos teisės bakalauro (*Bachelor of German and Polish Law*) akademinį laipsnį.
- ¹³ 2005 m. lapkritį K. Pešla pateikė prašymą leisti atlikti parengiamąją teisės praktiką Meklenburge–Vakarų Pomeranijoje. Grįsdamas savo prašymą jis pridėjo papildomas pažymus – įrodymus, susijusius su atskirų studijų baigimu, darbo patirtimi ir apmokymais – bei nurodė minėtą Sprendimą *Morgenbesser*.
- ¹⁴ 2007 m. kovo 27 d. Sprendimu *Justizministerium Mecklenburg-Vorpommern* atmetė prašymą pripažinti ekvivalentiškumą pagal DRiG 112a straipsnį. Jos manymu, ekvivalentiškumo nustatymo kriterijumi yra laikomos teorinės žinios, kurios tikrinamos per valstybinį privalomųjų dalykų egzaminą pagal to paties įstatymo 5 straipsnio 1 dalį. Užsienio teisės, kadangi ji skiriasi nuo Vokietijos teisės, teorinės žinios negali būti

pripažįstamos ekvivalentiškomis. Be to, pagal šį neigiamą sprendimą Vokietijos teisės teorinės žinios, kurios buvo reikalingos skiriant K. Pešla vertinimo balus pagal Vokietijos ir Lenkijos teisės magistro mokymo programą, yra aiškiai žemesnio lygio nei tos, kurių reikalaujama pirmojo valstybinio egzamino iš privalomųjų dalykų testuose raštu.

15 Tačiau šiame neigiamame sprendime patikslinama, kad K. Pešla galėjo, jei būtų pateikęs prašymą, dalyvauti tinkamumo teste pagal DRiG 112a straipsnio 3 dalį.

16 2007 m. balandžio 27 d. K. Pešla pateikė skundą dėl 2007 m. kovo 27 d. Sprendimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Grįsdamas skundą, jis iš esmės teigia, kad *Justizministerium Mecklenburg-Vorpommern* atliktas ekvivalentiškumo vertinimas prieštarauja Teisingumo Teismo nustatytiems kriterijams. Jeigu būtų remiamasi kriterijumi, kad Vokietijos teisės teorinės žinios ir praktiniai įgūdžiai turi būti vertinami taip, kaip reikalaujama pirmajame valstybiniame teisės egzamine, užsienyje gautas diplomats niekuomet negalėtų tenkinti šio kriterijaus, nes Vokietijos teisė užsienio šalyse paprastai nedėstoma.

17 Susbsidiairiai, K. Pešla nurodo, kad minėtame neigiamame sprendime buvo nepakankamai atsižvelgta į jo teorines žinias, kurias jis įgijo studijuodamas ir atlikdamas praktiką Vokietijoje, dirbdamas dviejų profesorių atsistentu ir vadovaudamas darbams.

18 *Justizministerium Mecklenburg-Vorpommern* teigia, kad ginčijamas neigiamas sprendimas yra pagrįstas. Jos manymu, ekvivalentiškumas negali būti nustatytas.

- 19 Manydamas, jog šiomis aplinkybėmis tam, kad ginčas būtų išspręstas, reikia išaiškinti sąlygas, kurios pagal EB 39 straipsnį taikomos pripažįstant ekvivalentiškumą DRiG 112a straipsnio 1, 2 ir 6 dalių prasme, *Verwaltungsgericht Schwerin* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir Teisingumo Teismui pateikti šiuos prejudicinius klausimus:

„1. ar EB 39 straipsniui neprieštarauja tai, kad ekvivalentiškumas pagal (DRiG) 112a straipsnio 1 ir 2 dalis pripažįstamas tik tuomet, kai iš pateiktų pažymėjimų matyti, kad ES pilietis turi tokias pat teorines žinias ir praktinius įgūdžius, kurie nustatomi per (Vokietijos teisės) privalomųjų dalykų egzaminus pagal (DRiG) 5 straipsnio 1 dalį?

2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai:

ar pagal EB 39 straipsnį reikalaujama, kad vienintelis Bendrijos teisės reikalavimus atitinkantis ekvivalentiškumo nustatymo kriterijus būtų tas, kad ES piliečiui išduotas universiteto diplomą kartu su jo pateiktais išsilavinimo ir darbo patirties įrodymais prilygtų tokiam (intelektinio) išsilavinimo lygiui ir jo apimčiai, kokio reikalaujama (pirmajame valstybiniame egzamine)?

3. Jei į antrąjį klausimą taip pat būtų atsakyta neigiamai:

ar EB 39 straipsniui neprieštarauja tai, kad siekiant pripažinti ekvivalentiškumą pagal (DRiG) 112a straipsnio 1 ir 2 dalis vis tiek remiamasi pirmajame (Vokietijos valstybiniame) egzamine tikrinamomis teorinėmis žiniomis, tik nustatomi kiek „mažesni“ reikalavimai atsižvelgiant į kitur Bendrijoje sėkmingai užbaigtas teisės studijas?“

Dėl prejudicinių klausimų

- 20 Pirmaisiais dviem klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, siekiama išsiaiškinti, į kokias teorines žinias, kaip atskaitos pagrindą, reikia atsižvelgti siekiant įvertinti, ar prašymo tiesiogiai, nelaikant šiuo tikslu numatytų testų, priimti į parengiamąją praktiką rengėjas turi ekvivalentiškų teorinių žinių toms, kurių paprastai reikalaujama siekiant gauti leidimą atlikti tokią praktiką atitinkamoje valstybėje narėje. Pirmuoju klausimu iš esmės klausiama, ar minėtos teorinės žinios turi būti susijusios su priimančiosios valstybės narės teise, o antruoju norima išsiaiškinti, ar kitos valstybės narės teorinės teisės žinios gali būti laikomos ekvivalentiškoms, atsižvelgiant tiek į mokymo lygį, tiek į tuo tikslu skirtą laiką ir įdėtas pastangas, teorinėms žinioms, kurių reikalaujama siekiant gauti teisę atlikti parengiamąją teisės praktiką priimančiojoje valstybėje narėje.
- 21 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar galima pagal Bendrijos teisę reikalauti, kad priimančiosios valstybės narės teisės teorinių žinių lygis, reikalaujamas siekiant gauti leidimą parengiamajai praktikai, kuri turi būti atlikta prieš antrąjį valstybinį teisės egzaminą, ir priėmimo į teisininko profesiją reikalavimai būtų šiek tiek sumažinti, siekiant paskatinti laisvą asmenų judėjimą.

Dėl dviejų pirmųjų klausimų

- 22 Siekiant atsakyti į abu pirmuosius klausimus, visų pirma primintina, kad asmuo, esantis K. Pešla padėtyje, pagrindinėje byloje negali remtis antrine Bendrijos teise, kad būtų pripažinta jo akademinė kvalifikacija ir profesinė patirtis, siekiant įgyti teisę atlikti profesinę praktiką, kuri yra būtina norint užsiimti teisininko profesine veikla Vokietijoje.

- 23 Iš tiesų 1998 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/5/EB, skirta padėti teisininkams verstis nuolatine advokato praktika kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje buvo įgyta kvalifikacija (OL L 77, p. 36; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 3 t., p. 90), taikoma tik advokatui, kuris yra visiškai kvalifikuotas savo kilmės valstybėje narėje (žr. minėto Sprendimo *Morgenbesser* 45 punktą). Be to, iš bylos medžiagos matyti, kad teisės praktikanto veikla sumanyta kaip praktinė mokymo dalis, kuri yra būtina siekiant įgyti teisę užsiimti teisininko profesine veikla Vokietijoje. Darytina išvada, kad ši veikla negali būti kvalifikuojama kaip „reglamentuojama profesinė veikla“ 1988 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyvos 89/48/EEB dėl bendrosios aukštojo mokslo diplomų, išduotų po bent trejų metų profesinio mokymo ir lavinimo, pripažinimo sistemos (OL L 19, 1989, p. 16; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 1 t., p. 337), su pakeitimais, padarytais 2001 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/19/EB (OL L 206, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 187), prasme ir gali būti atskirta nuo Vokietijos teisininko profesinės veiklos, kaip antai advokato praktikos (pagal analogiją žr. minėto Sprendimo *Morgenbesser* 46–55 punktus).
- 24 Kaip buvo patvirtinta teismo posėdyje, tuo metu, kai susiklostė pagrindinės bylos aplinkybės, K. Pešla dar nebuvo įgijęs profesinės kvalifikacijos, kuri yra būtina norint užsiimti advokato praktika Lenkijoje.
- 25 Iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad tiek EB 39 straipsnis, kuris aiškiai nurodomas pateiktuose klausimuose, tiek EB 43 straipsnis gali būti taikomi tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos šioje pagrindinėje byloje.
- 26 Iš bylos medžiagos, ypač iš Vokietijos vyriausybės pastabų matyti, kad atliekančių praktiką praktikantų prašoma panaudoti per studijas įgytas teorines žinias, todėl vadovaujami praktikos vadovo jie prisideda prie jo vykdomos veiklos, o profesinio rengimo metu gauna dienpinigius. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad teisės praktikantai, vykdantys realią ir efektyvią veiklą, turi būti pripažinti darbuotojais EB 39 straipsnio prasme (šiuo klausimu žr. 2005 m. kovo 17 d. Sprendimo *Kranemann*, C-109/04, Rink. p. I-2421, 12–18 punktus).

- 27 Antra, tokia parengiamoji teisės praktika, kokia numatyta Vokietijos teisės aktuose, yra mokymo sudedamoji dalis, kuri būtina, siekiant visų pirma įgyti teisę Vokietijoje užsiimti advokato praktika; tai reglamentuojama profesinė veikla, kuriai taikomas EB 43 straipsnis (pagal analogiją žr. minėto Sprendimo *Morgenbesser* 60 punktą).
- 28 Be to, pažymėtina, kad pagrindinėje byloje šių dviejų straipsnių taikyti nekliudo EB 39 straipsnio 4 dalyje numatyta „darbo valstybės tarnyboje“ išimtis ir EB 45 straipsnio pirmojoje pastraipoje nustatyta išimtis „veiklai, kuri (valstybėje narėje) yra susijusi, nors ir laikinai, su viešosios valdžios funkcijų vykdymu“.
- 29 Iš tiesų tiek, kiek praktikantas dalį savo praktikos atliko ne viešajame sektoriuje, primintina, kad sąvoka „darbas valstybės tarnyboje“, neatsižvelgiant į tai, kokios užduotys paskiriamos darbuotojui, neapima darbo fizinio asmens ar privatinės teisės reglamentuojamo juridinio asmens naudai (žr. 1998 m. spalio 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-114/97, Rink. p. I-6717, 33 punktą ir minėto Sprendimo *Kranemann* 19 punktą).
- 30 Nors byloje, kurioje buvo priimtas minėtas Sprendimas *Kranemann*, kalbama apie parengiamosios praktikos dalį, kuri turėjo būti atlikta ne viešajame sektoriuje, pažymėtina, kad jei teisės praktikantas visą savo praktiką ar jos dalį atlieka bendrosios kompetencijos civiliniame teisme, prokuratūroje arba baudžiamųjų bylų teisme, jis, kaip posėdyje pažymėjo Vokietijos vyriausybė, veikia laikydamasis praktikos vadovo nurodymų ir jo prižiūrimas, kaip tai, beje, matyti iš šio sprendimo 8 ir 9 punktuose cituotų GVG ir JAPO M-V įstatymų nuostatų.
- 31 Todėl teisės praktikanto praktikai negali būti taikoma išimtis pagal EB 39 straipsnio 4 dalį, nes ši išimtis netaikoma darbo vietoms, kuriose, nors jos ir susijusios su valstybės įstaigomis arba kitomis viešosios teisės reglamentuojamomis organizacijomis,

nevykdomi jokie viešosios valdžios uždaviniai tikrąja to žodžio prasme (visų pirma žr. 1980 m. gruodžio 17 d. Sprendimo *Komisija prieš Belgiją*, 149/79, Rink. p. 3881, 11 punktą ir 2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Anker ir kt.*, C-47/02, Rink. p. I-10447, 59 punktą).

- 32 Be to, EB 45 straipsnio pirmojoje pastraipoje numatyta nukrypti leidžianti nuostata turi būti apribojama veikla, kuri savaime reiškia tiesioginį ir konkretų dalyvavimą vykdant viešosios valdžios funkcijas (visų pirma žr. 1974 m. birželio 21 d. Sprendimo *Reyners*, 2/74, Rink. p. 631, 45 punktą; 1993 m. liepos 13 d. Sprendimo *Thijssen*, C-42/92, Rink. p. I-4047, 8 punktą ir 2001 m. gegužės 31 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-283/99, Rink. p. I-4363, 20 punktą).
- 33 Todėl dėl priežasčių, kurios yra analogiškos nurodytosioms šio sprendimo 30 punkte, teisės praktikanto veiklai, net jeigu ji vykdoma viešajame sektoriuje, netaikoma EB 45 straipsnio pirmojoje pastraipoje nustatyta išimtis (taip pat pagal analogiją žr. minėto Sprendimo *Thijssen* 22 ir 23 punktus).
- 34 Pagaliau taip pat pažymėtina, kad kai sąlygos, susijusios su teise užsiimti atitinkama profesinė veikla, nėra suderintos, valstybės narės turi teisę apibrėžti tokias teorines žinias ir kvalifikaciją, kokios reikalingos siekiant užsiimti šia profesine veikla, ir pareikalauti pateikti jas patvirtinantį diplomą (žr. 1987 m. spalio 15 d. Sprendimo *Heylens ir kt.*, 222/86, Rink. p. 4097, 10 punktą; 1991 m. gegužės 7 d. Sprendimo *Vlassopoulou*, C-340/89, Rink. p. I-2357, 9 punktą ir 1992 m. gegužės 7 d. Sprendimo *Aguirre Borrell ir kt.*, C-104/91, Rink. p. I-3003, 7 punktą).
- 35 Tačiau svarbu priminti, kad Bendrijos teisėje nustatomi apribojimai valstybėms narėms įgyvendinant šią kompetenciją, todėl šiuo klausimu priimtose nacionalinės nuostatos neturi kliudyti veiksmingai įgyvendinti EB 39 ir 43 straipsniais garantuojamas pagrindines teises (žr. minėto Sprendimo *Heylens ir kt.* 11 punktą ir 1993 m. kovo 31 d. Sprendimo *Kraus*, C-19/92, Rink. p. I-1663, 28 ir 32 punktus).

- 36 Šiuo klausimu iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad nacionalinės taisyklės, nustatančios sąlygas kvalifikacijai įgyti, net jeigu jos būtų taikomos be diskriminacijos dėl pilietybės, gali kliudyti įgyvendinti pagrindines laisves, jeigu jomis neatsižvelgiama į suinteresuotojo asmens jau kitoje valstybėje narėje įgytas teorines žinias ir kvalifikacijas (šiuo klausimu žr. minėtų sprendimų *Vlassopoulou* 15 punktą; *Kraus* 32 punktą; 1994 m. kovo 22 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-375/92, Rink. p. I-923, 18 punktą ir minėto Sprendimo *Morgenbesser* 61 ir 62 punktus).
- 37 Darytina išvada, kad valstybės narės institucijos, nagrinėdamos kitos valstybės narės piliečio prašymą leisti atlikti profesinę praktiką, po kurios galima siekti užsiimti reglamentuojama profesine veikla, turi atsižvelgti į suinteresuotojo asmens profesinę kvalifikaciją palygindamos tą, kuri patvirtinama diplomais, sertifikatais, kitais pažymėjimais, taip pat atitinkama profesine patirtimi, su profesine kvalifikacija, kurios reikalaujama pagal nacionalinės teisės aktus (šiuo klausimu visų pirma žr. minėtų sprendimų *Vlassopoulou* 16 punktą ir *Morgenbesser* 57 ir 58 punktus).
- 38 Ši teismo praktika yra principo, susijusio su EB sutartyje įtvirtintomis pagrindinėmis laisvėmis, išraiška (šiuo klausimu žr. 2000 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Hocsmann*, C-238/98, Rink. p. I-6623, 24 punktą ir 2002 m. sausio 22 d. Sprendimo *Dreessen*, C-31/00, Rink. p. I-663, 25 punktą). Kaip visų pirma matyti iš minėto Sprendimo *Morgenbesser* 61 punkto, ši analizė nesikeičia atsižvelgiant į tai, ar remiamasi laisvu darbuotojų judėjimu, ar įsisteigimo laisve, ginčijant atsisakymą leisti kitos valstybės narės nei Vokietijos Federacinės Respublikos kandidatui atlikti parengiamąją praktiką neišlaikius teisės dalykų, kurie yra privalomi pirmajame valstybiniame egzamine, tinkamumo testo.
- 39 Kaip tai ne kartą nusprendė Teisingumo Teismas, šio sprendimo 37 punkte nurodytas lyginamasis tyrimas turi leisti priimančiosios valstybės narės institucijoms objektyviai įsitikinti, jog užsienio valstybėje išduotu diplomu patvirtinama, kad jo savininkas turi teorinių žinių ir kvalifikacijų, kurios, nors ir ne identiškos, bent jau ekvivalentiškos toms, kurios patvirtinamos nacionaliniu diplomu. Šis užsienio valstybėje išduoto pažymėjimo ekvivalentiškumo vertinimas turi būti atliekamas atsižvelgiant tik į teorinių žinių ir kvalifikacijų, kurias šio pažymėjimo savininkas tariamai įgijo, lygi, atsižvelgiant į studijų ir su ja susijusios parengiamosios praktikos pobūdį ir trukmę

(žr. minėtų sprendimų *Heylens ir kt.* 13 punktą; *Vlassopoulou* 17 punktą; *Aguirre Borrell ir kt.* 12 punktą; 1994 m. kovo 22 d. minėto Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją* 13 punktą ir minėto Sprendimo *Morgenbesser* 68 punktą).

40 Jei šiame diplomų lyginamajame tyrime konstatuojama, kad užsienio diplomu patvirtinamos teorinės žinios ir kvalifikacija atitinka tokias, kokių reikalaujama pagal nacionalines nuostatas, valstybė narė turi pripažinti, kad šis diplomas atitinka šių nuostatų sąlygas. Tačiau jei nustatoma, kad šios teorinės žinios ir kvalifikacija tik iš dalies atitinka reikalaujamąsias nacionalinės teisės aktuose, priimančioji valstybė narė turi teisę pareikalauti, kad suinteresuotasis asmuo įrodytų, jog turi trūkstamas teorines žinias ir kvalifikaciją (žr. minėtų sprendimų *Vlassopoulou* 19 punktą; *Aguirre Borrell ir kt.* 14 punktą; 1999 m. liepos 8 d. Sprendimo *Fernández de Bobadilla*, C-234/97, Rink. p. I-4773, 32 punktą; minėto Sprendimo *Morgenbesser* 70 punktą ir 2004 m. spalio 7 d. Sprendimo *Markopoulos ir kt.*, C-255/01, Rink. p. I-9077, 64 ir 65 punktus).

41 Šiuo klausimu kompetentingos nacionalinės institucijos turi nustatyti, ar priimančiojoje valstybėje narėje pagal studijų arba praktikos programą įgytų teorinių žinių pakanka, siekiant kompensuoti trūkstamas teorines žinias (minėtų sprendimų *Vlassopoulou* 20 punktas; *Fernández de Bobadilla* 33 punktas ir *Morgenbesser* 71 punktas).

42 Remdamasis šio sprendimo trijuose ankstesniuose punktuose nurodyta Teisingumo Teismo praktika, konkrečiai kalbant, minėto sprendimo *Morgenbesser* 68 punktu ir 70 punkto pirmuoju sakiniu, K. Pešla teigia, kad siekiant taikyti tokią nacionalinę nuostatą, kokia įtvirtinta DRiG 112a straipsnio 1 ir 2 dalyse, taip, kad tai atitiktų Bendrijos teisę, iš principo reikia atsižvelgti į kilmės valstybėje narėje, šiuo atveju – Lenkijos Respublikoje, įgytas teorines žinias ir kvalifikaciją, ir tik prirėikus atsižvelgti į priimančiojoje valstybėje narėje, šiuo atveju – Vokietijos Federacinėje Respublikoje, įgytas teorines žinias ir kvalifikaciją. Jis mano, kad jei lyginant remiamasi Vokietijos teisės teorinėmis žiniomis ir praktiniais įgūdžiais, užsienio valstybėje išduotas diplomus niekaip negali atitikti reikalaujamų sąlygų, nes Vokietijos teisė paprastai nedėstoma kitose valstybėse narėse. Todėl, jo manymu, praktiškai užkertamas kelias laisvam jaunų

teisininkų, kurie kvalifikaciją įgijo kitoje valstybėje narėje nei Vokietijos Federacinė Respublika, judėjimui EB 39 straipsnio prasme.

- 43 Šie argumentai grindžiami klaidingu Teisingumo Teismo praktikos, kuria remiamasi, supratimu.
- 44 Pagal šią praktiką atlikdama šio sprendimo 37 ir 39–41 punktuose nurodytą lyginamąjį tyrimą valstybė narė gali atsižvelgti į objektyvius nagrinėjamos profesinės veiklos teisinių pagrindų kilmės valstybėje narėje ir šios veiklos vykdymo srities skirtumus. Advokato profesinės praktikos atveju valstybė narė turi teisę lyginti diplomus atsižvelgdama į nustatytus nagrinėjamų nacionalinių teisės sistemų skirtumus (žr. minėtų sprendimų *Vlassopoulou* 18 punktą ir *Morgenbesser* 69 punktą).
- 45 Kaip matyti iš šio sprendimo 37 punkte nurodytos teismo praktikos, ir, priešingai nei teigia K. Pešla, teorinės žinios, kurias patvirtina kitoje valstybėje narėje išduotas diplomai ir kvalifikacija ir (arba) profesinė patirtis, kuri buvo įgyta kitose valstybėse narėse, taip pat patirtis, įgyta valstybėje narėje, kurioje kandidatas prašo leisti atlikti parengtinę praktiką, turi būti tikrinamos atsižvelgiant į priimančiosios valstybės narės teisės aktais reikalaujamą profesinę kvalifikaciją (šiuo klausimu taip pat žr. minėto Sprendimo *Aguirre Borrell ir kt.* 11 punktą; 1996 m. vasario 1 d. Sprendimo *Aranitis*, C-164/94, Rink. p. I-135, 31 punktą; minėtų sprendimų *Dreessen* 24 punktą ir *Morgenbesser* 67 punktą).
- 46 Vien to, kad vienos valstybės narės teisės studijos, atsižvelgiant tiek į parengimo lygį, tiek į šiuo tikslu paskirtą laiką ir įdėtas pastangas, gali būti laikomos palyginamomis su studijomis, kuriomis siekiama suteikti teorinių žinių, patvirtinamų reikalaujama kvalifikacija kitoje valstybėje narėje, ir atsižvelgiant į šio sprendimo 37 ir 39–41 punktuose nurodytą lyginamąjį tyrimą, nepakanka, kad atsirastų pareiga pirmenybę suteikti teorinėms žinioms, kurios iš esmės yra susijusios su kitos valstybės narės teise ir kurios patvirtinamos šioje valstybėje gautomis kvalifikacijomis, o ne teorinėms žinioms, kurių

reikalaujama pagal valstybės narės, kur kandidatas siekia atlikti parengiamąją praktiką, po kurios galima siekti užsiimti reglamentuojama teisininko profesine veikla, nacionalines nuostatas. Kaip konstatavo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, jeigu būtų atsižvelgiama į tokius argumentus, kokius šioje pagrindinėje byloje nurodo K. Pešla, reiktų daryti išvadą, kad kandidatui gali būti suteikta teisė atlikti parengiamąją praktiką ir neturint jokių Vokietijos teisės ar kalbos žinių.

⁴⁷ Be to, dėl K. Pešla alternatyvaus argumento, kad į Vokietijos teisės žinias, kurias jis įgijo studijuodamas pagal universiteto programą Vokietijoje, *Justizministerium Mecklenburg-Vorpommern* atsižvelgė nepakankamai, pakanka priminti, kad šiuo atveju Teisingumo Teismas neturi kompetencijos nuspręsti, ar Vokietijos įstaigos turėjo teisę tokius pateisinančius pažymėjimus, kokius pateikė K. Pešla, laikyti nepakankamais.

⁴⁸ Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į pirmuosius klausimus reikia atsakyti, kad EB 39 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad teorinės žinios, į kurias reikia atsižvelgti vertinant išsilavinimo ekvivalentiškumą, kai asmuo padavė prašymą tiesiogiai, nelaikant šiuo tikslu numatytų testų, priimti į parengiamąją teisės praktiką, yra tos, kurias patvirtina kvalifikacija, reikalaujama valstybėje narėje, kur kandidatas prašo leisti atlikti tokią praktiką.

Dėl trečiojo klausimo

⁴⁹ Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar vykdant lyginamąjį tyrimą pagal šio sprendimo 37 ir 39–41 punktus reikia, nors nežymiai, „sumažinti“ reikalavimus, susijusius su privalomomis turėti priimančiosios valstybės narės teisės žiniomis, kad EB 39 straipsnis taptų veiksmingas.

- 50 Šiuo klausimu, kad EB 39 straipsnis taptų veiksmingas, neprivaloma taikyti mažesnius reikalavimus suteikiant teisę užsiimti profesine veikla valstybėje narėje nei tie, kurie paprastai taikomi šios valstybės narės piliečiams.
- 51 Šio sprendimo 34–41, 44 ir 45 punktuose nurodytoje teismų praktikoje Teisingumo Teismas pripažino poreikį suderinti privalomų kvalifikacijų, kad būtų galima užsiimti atitinkama veikla, reikalavimą su būtinomis sąlygomis, kuriomis remiantis būtų galima veiksmingai įgyvendinti EB 39 ir 43 straipsniais garantuojamas pagrindines teises (šiuo klausimu visų pirma žr. minėto Sprendimo *Heylens ir kt.* 13 punktą).
- 52 Iš šios Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad šio sprendimo 39 punkte nurodytas ekvivalentiškumo vertinimas turi būti atliekamas atsižvelgiant į visą parengimą – akademinį ir profesinį, – kuriuo suinteresuotasis asmuo gali remtis vertinant, ar ši visuma gali būti laikoma tenkinančia, nors ir iš dalies, sąlygas, kurias įvykdžius suteikiama teisė užsiimti nagrinėjama veikla (šiuo klausimu visų pirma žr. minėto Sprendimo *Morgenbesser* 66 ir 67 punktus). Jei šiuo lyginamuoju tyrimu nustatoma, kad minėta visuma jas tenkina tik iš dalies, priimančioji valstybė narė, kaip tai aišku iš šio sprendimo 40 punkto, turi teisę pareikalauti suinteresuotojo asmens įrodyti, kad jis įgijo trūkstamas teorines žinias ir kvalifikaciją.
- 53 Tai, kad priimančioji valstybė narė privalo atsižvelgti į teorines žinias, tik iš dalies atitinkančiomis tas, kuriomis patvirtinama šioje valstybėje narėje pagal nacionalinės teisės aktus reikalaujama profesinė kvalifikacija, ir tai daro ne testais, kuriais nustatoma, ar suteikti šią kvalifikaciją, palengvina tokią laisvą asmenų judėjimą, koks visų pirma nustatytas EB 39 straipsnyje. Nesant tokio įpareigojimo, vien diplomo, kurio paprastai reikalaujama iš priimančiosios valstybės narės piliečių, neturėjimas gali sudaryti lemiamą kliūtį užsiimti teisininko profesine veikla šioje valstybėje narėje (šiuo klausimu žr. 1977 m. balandžio 28 d. Sprendimą *Thieffry*, 71/76, Rink. p. 765 ir minėto Sprendimo *Morgenbesser* 64–67 punktus).
- 54 Todėl negalima sutikti su K. Pešla argumentais, kad EB 39 straipsnis netektų prasmės, jei priimančioji valstybė narė kandidato galėtų pareikalauti tokio paties nacionalinės

teisės žinių lygio, kokio reikalaujama iš asmens, kurio profesinė kvalifikacija, reikalinga siekiant užsiimti minėta profesine veikla, buvo patvirtinta šioje valstybėje.

55 Be to, iš bylos medžiagos matyti, kad nuo pat parengiamosios praktikos pradžios iš praktikanto tikimasi, kad jis padės jį rengiančiam darbuotojui ir jo prižiūrimas vykdys praktinius veiksmus. Šiuo tikslu gali būti reikalaujama, kad praktikantas nuo pat savo teisės žinių praktinio pritaikymo turėtų tokių Vokietijos teisės žinių, kokios patvirtinamos pirmajame privalomųjų dalykų valstybiniame egzamine. Bet kuriuo atveju labai sunku, visų pirma atsižvelgiant į progresinį mokymo procesą, per numatytą laiką įgyti teorinių žinių, kurios yra būtinos pagrįstai tikintis išlaikyti antrąjį valstybinį egzaminą.

56 Tačiau nors pats EB 39 straipsnis neįpareigoja sumažinti priimančiosios valstybės narės teisės žinių, kurių reikalaujama tokiose situacijose, kokia nagrinėjama šioje pagrindinėje byloje, lygio, primintina, jog šis straipsnis negali būti aiškinamas kaip atimantis iš valstybių narių teisę „sušvelninti“ reikalaujamos kvalifikacijos reikalavimus.

57 Darytina išvada, kad kai valstybės narės institucijos nagrinėja kitos valstybės narės piliečio prašymą leisti atlikti tokią praktiką, po kurios galima užsiimti reglamentuojama teisininko profesine veikla, kokia yra parengiamoji praktika, pats EB 39 straipsnis neįpareigoja, kad šios institucijos, įgyvendindamos tyrimą pagal Bendrijos teisę, iš kandidato pareikalautų žemesnio teisės žinių lygio nei tas, kuris patvirtinamas šioje

valstybėje narėje reikalaujama kvalifikacija, reikalinga siekiant atlikti tokios trukmės parengiamąją praktiką, tačiau neužkerta kelio minėtą kvalifikaciją aiškinti lanksčiai.

58 Be to, svarbu, kad praktikoje tokia galimybė, kad į įgytas žinias bus bent iš dalies atsižvelgta, kaip tai nustatyta šio sprendimo 52 straipsnyje, neliktų paprasčiausia fikcija.

59 Šiuo klausimu, kai lyginant suinteresuotų kandidatų reikalaujama kvalifikacija ir teorinės žinios atitinka tik iš dalies, priimančioji valstybė narė nebūtinai visais atvejais turi teisę pareikalauti, kad būtų išlaikyti tokios pat apimties tinkamumo testai, nesvarbu, kiek skiriasi konstatuotų dalinių žinių apimtis. Tinkamai neišskaidžius dalykų, kurių atžvilgiu vykdomas šio sprendimo 37 punkte nurodytas lyginamasis tyrimas, praktikoje gali būti prarasta galimybė iš dalies pripažinti įgytą kvalifikaciją, todėl suinteresuotieji asmenys vėliau privalėtų įrodinėti, jog įgijo ne tik trūkstamas teorines žinias ir kvalifikaciją, bet ir teorines žinias ir kvalifikaciją, į kurias reikiama dalimi gali būti atsižvelgta vykdant lyginamąjį tyrimą.

60 Tačiau pažymėtina: kadangi tokių nacionalinės teisės egzaminų, koks yra pirmasis valstybinis egzaminas, išlaikymas įrodo, kad buvo įgytos plačios apimties ir gilios teisinės žinios, ankstesniame punkte minėtas reikalavimas išskaidyti dalykus negali lemti, jog tik ribotų tam tikrų dalykų šiose srityse žinių pakaktų, kad suinteresuotasis asmuo galėtų pareikalauti iš dalies pripažinti jo kvalifikaciją.

61 Pagrindinėje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar tokia DRiG 112a straipsniu nustatyta tvarka, kokią taiko kompetentingos nacionalinės institucijos, leidžia asmenims, iš didelės dalies dalykų turintiems pakankamai gilių ir plačios apimties žinių, kurios – jų visuma – yra lyginamos pagal minėto straipsnio 1 ir 2 dalis, nevykdyti pareigos laikyti visus to paties straipsnio 3 dalyje numatytus testus.

- 62 Šiuo klausimu pažymėtina, jog atsakydama į Teisingumo Teismo posėdyje pateiktą klausimą Vokietijos vyriausybė nurodė, kad tuo atveju, jei kandidatas turi, pavyzdžiui, Vokietijos civilinės teisės žinių, kurių reikalaujama vykdant DRiG 112a straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytą lyginamąjį tyrimą, tačiau negalėjo įrodyti tokio paties Vokietijos civilinio proceso teisės žinių lygio, šio straipsnio 3 dalyje numatyti tinkamumo testai gali būti rengiami tik iš Vokietijos civilinio proceso teisės.
- 63 Be to, pažymėtina, kad teorinių žinių ir praktinių įgūdžių egzaminas, kuris numatytas DRiG 112a straipsnio 1 dalyje, iš tikrųjų yra mažiau griežtas nei pirmasis valstybinis egzaminas. Iš bylos medžiagos matyti, kad, priešingai nei asmuo, turintis teisės mokslų diplomą ir studijavęs Vokietijoje, kandidatas iš kitos valstybės narės neprivalo laikyti nei testų iš specialybės dalykų, nei testų žodžiu.
- 64 Šiomis aplinkybėmis iš pirmo žvilgsnio neatrodo, kad pagal DRiG 112a straipsnyje nustatytą tvarką šio sprendimo 52 punkte nurodyta galimybė, jog įgytos žinios bus bent iš dalies pripažintos, yra paprasčiausia fikcija, tačiau tai privalo patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kuris vienintelis turi kompetenciją priimti sprendimą dėl nacionalinės teisės išaiškinimo.
- 65 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti, kad EB 39 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad kai kompetentingos valstybės valdžios institucijos nagrinėja kitos valstybės narės piliečio prašymą leisti atlikti tokią praktiką, kokia yra parengiamoji praktika, po kurios galima siekti užsiimti tokia reglamentuojama teisininko profesine veikla, pats šis straipsnis neįpareigoja, kad šios institucijos, įgyvendindamos tyrimą pagal Bendrijos teisę, iš kandidato pareikalautų žemesnio teisės žinių lygio nei tas, kuris patvirtinamas kvalifikacija, šioje valstybėje narėje reikalaujama siekiant atlikti tokios trukmės parengiamąją praktiką. Tačiau reikia patikslinti, kad minėtas straipsnis taip pat nedraudžia „sušvelninti“ šiai kvalifikacijai keliamus reikalavimus ir kad svarbu, jog praktikoje galimybė bent iš dalies pripažinti

suinteresuotojo asmens turima kvalifikacija patvirtintas įgytas žinias neliktų paprasčiausia fikcija, bet tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- ⁶⁶ Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

- 1. EB 39 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad teorinės žinios, į kurias reikia atsižvelgti vertinant išsilavinimo ekvivalentiškumą, kai asmuo padavė prašymą tiesiogiai, nelaikant šiuo tikslu numatytų testų, priimti į parengiamąją teisės praktiką yra tos, kurias patvirtina kvalifikacija, reikalaujama valstybėje narėje, kur kandidatas prašo leisti atlikti tokią praktiką.**
- 2. EB 39 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad kai kompetentingos valstybės valdžios institucijos nagrinėja kitos valstybės narės piliečio prašymą leisti atlikti tokią praktiką, kokia yra parengiamoji praktika, po kurios galima siekti užsiimti tokia reglamentuojama teisininko profesine veikla, pats šis straipsnis neįpareigoja, kad šios institucijos, įgyvendindamos tyrimą pagal Bendrijos teisę, iš kandidato pareikalautų žemesnio teisės žinių lygio nei tas, kuris**

patvirtinamas kvalifikacija, šioje valstybėje narėje reikalaujama siekiant atlikti tokios trukmės parengiamąją praktiką. Tačiau reikia patikslinti, kad minėtas straipsnis taip pat nedraudžia „sušvelninti“ šiai kvalifikacijai keliamus reikalavimus ir kad svarbu, jog praktikoje galimybė bent iš dalies pripažinti suinteresuotojo asmens turima kvalifikacija patvirtintas įgytas žinias neliktų paprasčiausia fikcija, bet tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Parašai.